

LAURENTIUS EN ONS DIENSTWERK

De heilige diaken Laurentius (225-258) is patroonheilige van het bisdom Rotterdam. Hij werd geboren in Spanje en kwam als migrant naar Rome, waar hij onder paus Sixtus II werkte als diaken. Er waren zeven diakens in Rome voor zeven regio's om op een goede manier de armen en de weduwen en wezen nabij te zijn in de grote stad. Laurentius was de 'eerste' onder de diakens. In het Nieuwe Testament wordt al geschreven over de aanstelling van diakens. De apostelen legden hun na gebed de handen op voor de dienst van de ondersteuning (Handelingen 6, 1-6). Letterlijk staat er in het Grieks 'de dienst van de tafels'. Dat betreft de tafels van de armen en de kleinen en het verdelen van de goederen naar ieders behoefte (Handelingen 2, 42-46; Handelingen 4, 32-35). De diakens werden er specifiek voor aangesteld, maar diaconie was een verantwoordelijkheid voor de gehele gemeenschap. Ook was het takenpakket van de diaken breder dan de diaconie. In het boek Handelingen lezen we dat diakens preekten en ook doopten (Handelingen 6, 8; Handelingen 8, 5).

Dienaar zijn

Het woord 'diakonos' betekent allereerst (tafel)dienaar. Dat kan iemand zijn die eten aandraagt, maar het kan ook iemand zijn die een scherp oog heeft voor wie genoeg te eten heeft en wie niet. De tafeldienaar van de armen is een dienaar in Christus' Naam. Een bijzondere tekst over dienstbaarheid in dit verband is Matteüs 20, 26-27: "wie onder u groot wil worden, moet dienaar (diakonos) van u zijn en wie de eerste wil zijn, moet slaaf van u wezen." We komen het woord 'dienen' in het Nieuwe Testament vaak tegen.

Christus zegt: "De Mensenzoon is niet gekomen om gediend te worden, maar om te dienen" (Matteüs 20, 28). En bij het Laatste Avondmaal geeft Johannes aan dat de Heer een slavendienst verrichtte, de voeten van de leerlingen waste en als leraar dienaar was. "Ik heb u een voorbeeld gegeven, opdat gij zoudt doen zoals Ik u gedaan heb," zegt Jezus (Johannes 13, 15). In de Goede Week lezen we over de instelling van de eucharistie én over de instelling van de voetwassing. Dienaar zijn is belangrijk als je Jezus wil navolgen.

In de iconografie wordt Laurentius vaak afgebeeld met een kelk en een geldbuidel. Dat laat hem zien als diaken die aan de tafel van de Heer dient en het geld beheert. Daarmee is aangegeven dat de eucharistie leidt tot naastenliefde en niet volledig is zonder liefdewerken. Laurentius ondervindt in de eucharistie wat de liefde van Christus betekent, en deelt deze liefde met de armen.

De schatten van de Kerk

Laurentius sterft de marteldood in 258 in Rome. Toen de bisschop van Rome in de catacomben de liturgie vierde, werd hij met enkele diakens overvallen en gearresteerd door soldaten van de keizer. Het verhaal zegt, dat toen bisschop Sixtus werd afgevoerd hij tegen Laurentius zei: "Zorg alsjeblieft voor de schatten van de Kerk en over drie dagen zul jij me volgen." De soldaten hebben dat 'schaten van de Kerk' opgevat als belangrijke informatie voor de keizer. Ze hebben Laurentius laten leven om die schatten over te dragen. Laurentius brengt de keizer uiteindelijk andere schatten dan verwacht. Want in plaats van geld verzamelt hij de armen en zegt: "Zie hier de schatten van de Kerk."

Getuigenis van liefde

Daarna werd ook Laurentius gedood. Hij heeft het getuigenis afgelegd dat de mensen die klein zijn, kostbaar zijn in Gods ogen. "Al wat gij gedaan hebt voor een van de geringsten van mijn broeders hebt gij voor Mij gedaan" (Matteüs 25, 45). Zo is de dienst aan de armen geen taak die 'erbij' komt, maar iets dat hoort bij de verkondiging van het evangelie, bij de opdracht als Kerk.

Het martelaarschap, waar Laurentius van getuigt, is een martelaarschap, waarin je jezelf geeft, zoals Jezus zichzelf geeft. Het is een getuigenis van liefde in Christus' Naam tot het uiterste toe. Elk jaar op 10 augustus viert de Kerk de feestdag van Laurentius. Het evangelie dat bij deze dag hoort, is Johannes 12, 24-26 over de graankorrel die in de aarde valt en sterft en zo vrucht voortbrengt.

De heilige Laurentius herinnert ons er steeds opnieuw aan dat diaconie, geworteld in Christus, een levende opdracht moet blijven. We kunnen er op toezien of we werkelijk in dat voetspoor verder gaan. We moeten bidden, verkondigen en liturgie vieren én we moeten zorgen voor een netwerk van liefde, dat mensen in aanraking brengt met de liefde van Christus. Als we op die manier verder kunnen gaan, dan kan dat zelfs bij kerkelijke krimpscenario's niet zonder vrucht blijven.

+ J. van den Hende

Dit is een ingekorte versie van een inleiding van bisschop Van den Hende over de heilige diaken Laurentius